

Briksel'den Mektup

D i d e m C r o s b y

Buzulun Yorganını Kaldırma Zamanı

İsviçrelielerin doğdukları andan itibaren kayak yapmaya başladığı söylenir. Kış turizminin ülkenin önemli gelir kaynaklarından biri olması baş etken olsa da, İsviçreliiler 'milli' sporlarını yapmayı sürdürmek için bin bir zahmetten kaçınmıyorlar. Güz geldi. Kayak sezonunun açılmasına da pek fazla bir zaman kalmadı. Hemen her kayak merkezinde 'acaba yeterince kar yağacak mı?' ya da 'Ne zaman kar yağışı başlayacak?' soruları sorulurken, diğer yandan yeni sezonun hazırlıkları süregeliyor. İsviçre'nin merkezindeki bir kayak merkezindeki hazırlıklar arasında alışılmadık ek bir etkinlik yer alıyor. İşçiler geçtiğimiz haziran ayında bir buzula örtükleri 'yorganı' kaldırmakla meşguller. İsviçre'nin merkezinde Andermat kasabası yakınlarındaki ünlü kayak merkezi, son üç yıldır Gurschen adı verilen buzulun yaz aylarında artan sıcaklıklar yüzünden erimesini önlemek amacıyla buzulun 2500 m²'lik bir alanını alüminyum folyoya benzer özel bir yorganla örtüyorlar.

Kayak merkezi yetkilileri durumun zamanla daha da kötüye gittiğini söylüyorlar. Bundan 15 yıl önce kayakçılar teleferikle ulaştıkları yaklaşık 3000 m yükseklikteki istasyondan, buzulda başlayan kayak pistine, kar ve buzdan oluşan 'patika' diyebileceğimiz bir yolla kolaylıkla erişebiliyorlardı. Oysa buzulun 20 metre geri çekilmesi nedeniyle kayakçılar teleferikleri pistlere bağlayan 'patikadan' mahrum kalıp, pistlerin başlangıç noktasına erişemez oldular. 2005 yılına kadar her yıl güz aylarında ilk karla birlikte kayak merkezi, teleferik istasyonu ile pistler arasında açılan boşluğu dolduruyorlardı. Büyük bir emek ve iş gücü gerektiriyordu doldurma işlemi. Ayrıca pahalıydı da. Buzulun yaz aylarında küçülmesini önlemek daha etkin bir yol olabilirdi.

İşte buzulu bir 'yorganla' kaplama düşüncesi böyle başladı. Yorgan buzulu sıcak tutmak yerine soğuk tutacaktı. Kullanılan malzemenin güneşin UV ışınlarına ve sıcağa karşı engel oluşturması gerekiyordu. Ayrıca yazın 3000 m'lik rakımda görülebilecek rüzgara, yağışa dayanıklı olması, her yıl tekrar tekrar kullanılabilmesi işi daha ekonomik ve çevreci yapabiliirdi. Seçilen malzeme Ice Protector Optiforce® adını taşıyor. Toplam 3.8 mm kalınlığındaki 'yorgan' iki tabakadan oluşuyor. Aynı teknoloji yıllardır tünel ve sualtı inşaatlarında kullanılan malzemelerin

üretilmesi için de kullanılıyor. İsviçre kökenli üretici firma Fritz Landolt Ag, Optiforce'un çevreye dost olduğunu, zararlı maddeler içermediğini öne sürüyor.

Bu devasa yorgan bu yıl üçüncü kez kullanıldı. Beklendiği gibi buzun erimesini önemli ölçüde azalttı. Geçtiğimiz yıl, yaz sonunda kayak merkezinde iki metrelik bir kar ve buz tabakası korunabilmişti. Yorgan kayak merkezine yaklaşık 60 bin Euro'ya mal oldu. Buna yorganı her yıl örtüp kaldırma masrafı da eklenecek. Üreticisi yorganın on yıl boyunca tekrar tekrar kullanılabilirliğini söylüyor.

WWF, Greenpeace gibi kuruluşlar onlardan beklediği biçimde kayak merkezinin yazları buzula yorgan örtmesini protesto etti. Buzulun bir kısmını kaplamak geçici bir önlemdi. Sorunu kökünden çözmek yerine erteliyordu. İş dönüp dolaşıp atmosfere sal-

dığımız sera gazlarını azaltmaya geliyor. Küresel ısınma var oldukça buzullar da erimeye devam edecek. Sonuçları turistleri kayak pistinden mahrum bırakmaktan çok daha ciddi olabilecek. Greenpeace'in İsviçre kolu yorgan çekilen buzulun alanının İsviçre'deki buzulların %0.0003'üne denk geldiğini ve ülkenin tümünün kaplanması buzulların erimesine karşı daha etkin bir yöntem olacağını vurguluyor, şakayla karışık. Oysa kayak merkezi yetkilileri, buzulun eriyip gitmesine seyirci olmak yerine, geçici de olsa birşeyler yaptıklarını söylüyorlar.

1850 ile 1980 yılları arasında bölgedeki buzullar yüzey alanlarının %30-40'ını kaybetti. Bunun üzerine, 1980'den bu yana ise, bir %20'lik kısım daha eriyip gitti. Zürih Üniversitesi'nden uzmanlar önümüzdeki 45 yılda küresel ısınmaya bağlı olarak Alpler'deki buzulların %75'inin eriyeceğini öngördüklerini söylüyorlar. Geçici önlemler almak uzun vadede işe yarayacağına benzemiyor.

Sera gazlarını azaltma girişimleri etkin olsa da, buzulların eninde sonunda erimesi kaçınılmaz bir son. İşte OECD, Organisation for Economic Co-operation and Development, bu yıl hazırladığı bir raporla Avrupa'nın Alplerinde iklim değişimini, kış turizminin bu değişime nasıl ayak uydurabileceğini ve doğal felaketlerin nasıl en iyi biçimde kontrol altına alınabileceğini ele aldı. Raporun yazarlarından biri olan Shardul Agrawala önümüzdeki 20 yıl içinde 1050 metreden daha düşük rakımdaki kayak merkezlerinin tarihe karışacağını söylüyor. Almanya ve Avusturya'daki kayak merkezlerinin çoğu önümüzdeki 20 yıl içinde karsız turizme ayak uydurmak zorunda kalacak. Önümüzdeki 100 yıl içindeyse kayak yapmak şansına sahip olanların 2000 metreden yüksek rakımlara çıkması gerekecek. Rapora göre her 1°C'lik küresel ısınma Alplerde yaklaşık 100 kayak merkezinin de sonu anlamına gelecek.

Rapor, önümüzdeki 45 yıl içinde Alplerdeki buzulların büyük kısmını yitirmenin ötesinde, buna bağlı doğal felaketlerin de artışı göstereceği ileri sürüyor. Söz gelimi çığların daha sık gerçekleşeceğini ve buzulların beslediği göllerin artan su hacmini taşıyamayıp daha alçak rakımlarda sellere yol açacağı bunlardan bir kısmı. Kış turizminin yaygın olduğu Alplere özgü öngörülen bir diğer felaket de buzların erimesiyle teleferik istasyonlarının temellerinin sarsılacağı ve dolayısıyla da teleferik kazalarında gözlenebilecek olası bir artış.

OECD'nin yayımladığı rapor, geleceğe değin kehanette bulunmak yerine değişen iklime paralel olarak sosyal ve ekonomik değişimlerle uyum sağlamanın önemini vurguluyor. Gurschen buzulunun bir kısmının yazın yorganın altında korunması, kısa vadede de olsa bu uyum çabalarından biri. Yapay kar yapmak bir diğer olasılık olarak görülse de gerektirdiği enerji, su ve kar üretimi sırasında kullanılan katkı maddelerinin çevreye verebileceği zarar bunu da yeğlenen bir çözüm olmaktan çıkarıyor. Değişen iklim Alplerdeki kış turizmini ayakta kalabilmek için yaratıcı çözümler aramaya itiyor. Dünyanın diğer kesimlerinde, söz gelimi güney Amerika ve Asya'da da küresel ısınmaya bağlı olarak buzul hacimlerindeki düşüşe bağlı olarak sellerö içecek su sıkıntısı görülmeye başlandı bile.